

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ / YÜKSEK LİSANS**

CİMRİ VE PİNTİ HAMİT KARŞILAŞTIRMASI

EKREM KALKAN

İLETİŞİM: KALKANEKREM29@GMAIL.COM

Cimri ve Pinti Hamit karşılaştırması

Molière: (1622-1673) 17. Yüzyıldaki Fransız Edebiyatının önemli yazarlarından biridir.

Cimri ilk defa Paris'te Palais-Royal salonunda 1668 yılında oynanmıştır. Halk ilk başta 5 bölümlük bir oyuna alışmamış ve yadırgamıştır. Oyun 5 perdeden oluşmaktadır:

1. Perde: Olay Parisli zengin bir burjuva olan Harpagon'un evinde geçer, Karısı ölmüş olan bu adamın Cléante isminde bir oğlu ve Elise isminde de bir kızı vardır. Valère ise Napoli'li zengin bir ailenin çocuğudur ama bunu bilmemektedir, Elise'yi Bir nehir kazasında kurtarır ve kıza âşık olur yanında olmak için babasının emrine girer. Cléante ise Mariane isimli bir kızı sevmektedir. Bu arada babaları bir çekmeceye doldurduğu paraları bahçeye gömer. Sonra içeri girer ve çocuklarına Mariane ile evlenmek istediğini ve kendilerine de kısmet bulduğunu söyler. Kızını Anselme isminde zengin bir ihtiyara vereceğini oğluna ise dul bir kadın alacağını söyler, Oğlu bayılır, kız babasına karşı gelir ve Valère hakem tutarlar Babasının gözünden düşmek istemeyen genç ne derse onaylar fakat kızında gönlünün olması gerektiğini aralar sıkıştırır o da çeyizsiz alacakmış deyip sözünü keser.
2. Sevdiği kızla gizlice evlenmek isteyen Cléante tefeciden borç ister ve aslında faizcinin babası olduğunu öğrenir ve tartışır. Sonra Çöpçatan kadın Frosine gelir kızın yaşlı adamlardan hoşlandığını söyler adamdan para koparmaya çalışır ama nafiye.
3. Damat adayı Anselme'ye akşam yemeği vermek için hizmetçilerini toplar ve tutumlu olmalarını ister. Frosine Mariane ile beraber girerler yaşlı adamın oğlu olduğunu görünce afallar birbirlerini kinayeli sözlerle sadık kaldıkları söylerler cimri neler olduğunu anlamaz söylenip durur
4. Frosine Cimriyi vazgeçirmek için plan yapar Çocuk kızın elini öperken Cimri içeri girer ve bir şeyler olduğunu anlar ve o da bir olan yapar sonra oğluna bu kızla evlenmekten vazgeçtiğini söyler çocukta inanır ve duygularını babasına söyler sonra amansız bir tartışma başlar aralarında. Cimri oğlunu mirasından mahrum ettiğini söyler O sırada bahçedeki çekmeceyi bulan hizmetçi Cléante durumu anlatır. Soyulduğunu anlayan cimri ortalığı ayağa kaldırır. Herkesi astıracağını söyler.
5. Komser Jacques ustayı sorguya alır daha önce Valère'den dayak yediği için öcünü almak için onun aldığını söyler. Çocuğu sorguya alırlar ve sonunda kızıyla olan ilişkisi açığa çıkar o arada Anselme'e gelir ve ve Mariane ve Valère'nin kendi çocukları olduğunu öğrenir 16 yıl önce birbirlerini kaybetmiş olan aile yeniden kurulur her masrafı Cimri bu adamın üzerine yıkar

Cimri bir karakter komedyasıdır. Eserin bel kemiği olan Harpagon, unutulmaz bir tiptir. Bütün alakası, sevgisi, ihtirası para üzerinde toplanmıştır. Onun için para amaçtır,

**Piyeslerde bu iki karakterin en belirgin özellikleri olarak cimrilik ve bencilik temaları ön plâna çıkar

Harpagon'un her davranışında cimrilerin ortak özellikleri olan kurnazlık, ihtiyat, şüphecilik, hırs, ihtiras, tamahkârlık, tefecilik, merhametsizlik ve korkaklık kavramları komik ama olağanüstü bir şekilde eksiksiz ortaya konmuştur.

**Cimride: Mariane ile Elise birbirlerine MADAME diye hitap ediyorlar çünkü o dönemde burjuva ailelerinde evli kadınlara mademoiselle denirdi (Genç kızlara madame denirdi.)(Pinti Hamit'te birbirlerine efendim derler)

--Clèante kız kardeşine siz diye hitabeder

--Drahoma(Dot) /Çeyiz: kelime kökü Latince drakhme olup orta çağda kullanılan para biriminden gelir. Avrupada para damada verilir. tasarrufu damat beye aittir. Başlık parası olarak çevrilmiştir fakat parayı iç eden erkek tarafıdır. Bu yüzden kız babaları kahrolur bir kızları dünyaya geldiğinde. Çeyiz desek daha doğru olur. (Başlık parasını erkek alıyor)

--O dönemde Paris'te kumar aşırı derecede oynanmış o kadarki kadınlar oyunculukta erkeklerden geri kalmıyorlarmış. Pinti Hamit'te ise Beyoğlu denmiş kumar oynanan yere aslı var mı bilmiyorum.

Cimri Türkçeye ilk defa Vefik Paşa tarafından Azarya ismiyle uyarlanmıştır. Sonra Rum asıllı bir vatandaşımız tarafından uyarlanmıştır (Teodor Kasab, Pinti Hamit) (Aslında ilk çevirisi İsmail Hami Danişmend tarafından 1938'de yapılmıştır.)

****1700'lü yıllarda Osmanlı'da yaşamış zengin biri olan Pinti Hamid, İskoç'lara taş çıkartan cimriliği ile şöhret olmuş. Öyle ki, cimrilik söz konusu olduğunda, hemen Pinti Hamid'in ismi hatırlanmış. Şairler bile hicivlerinde Pinti Hamid'den örnekler verirlermiş. O devirde yaşayan Süleyman Faik Efendi'nin yazdığı bir mecmuada, Pinti Hamid'le ilgi şu satırlar kayıtlı: "Kemâl-i hıssat-i denâet (alçak tabiatıyla) ile meşhur olan Pinti Hamid bir gün hasta olup, kendüye muâlece itmek (ilaç yapmak) için bir tabib getürmüş. Tabib geldikde, hastanun hastalığını bildiğinden 'peşin kendüye kırk guruş virilür ise tababet iderüm.' deyu cevap virmek ile Pinti-i mezkûr 'yarın gel sana cevap vireyüm.' demiş. Tabib gitdikde mahalle imamını çağırıp sual ider ki: 'ben vefat ider isem kaç guruş ile kaldurursun?' İmam dahi 'yirmi guruş ile kaldururum.' dedikde Pinti Hamid, 'bu suretde ölmek, tabibe baktırmaktan kârlı oluyor.' diyerek tabibi tard eylediği menkuldür."

<<<Baba ile oğlu birbirine bağlayan bütün insani bağların bir ahlak kusuru yüzünden kopuşunu gösteren Cimri'de eşsiz bir büyüklük vardır ve bu eser son derece trajiktir. (Goethe) 1825>>>

<<<Cimri olmak ve tefecilik etmek büyük bir kusurdur; fakat bir oğlun babasının parasını çalması, ona saygıda kusur etmesi, türlü hakaretlerde bulunması ve bu baba kıızıpta kendisine lanet okuyunca, alaycı bir tavırla hediyelerine ihtiyacı olmadığını söylemesi daha büyük bir kusur değil midir? Alay hoş olsa bile cezaya müstahak olmaktan kurtulur mu? Ve bu alayı yapan küstah oğlu sevdiren piyes bir ahlaksızlık dersi teşkil etmez mi? (1758) Jean-Jacques Rousseau >>>